

Errades en l'ús dels pronoms febles

per Jordi Badia

Els pronoms febles són un maldecap per als professors de llengua. L'explicació aprofundida de l'ús d'aquests pronoms és una tasca difícil, que no se sol abordar seriosament fins que l'alumne no té una maduresa lingüística notable (és a dir, fins al batxillerat, quan ja s'ha acabat l'escolarització obligatòria). Tanmateix, hem cregut que, sense resoldre plenament el problema, podem donar algunes pistes útils perquè un estudiant d'ensenyament secundari pugui evitar les errades més freqüents en aquest camp.

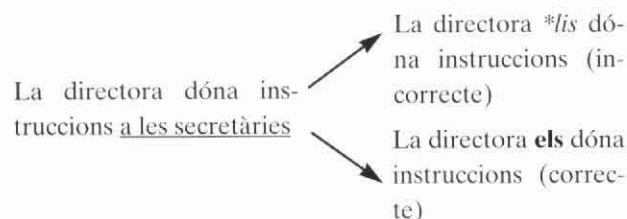
Un pronom feble és un mot que substitueix un grup de paraules (sintagma) que fa una funció dins una oració, sobretot de complement verbal (directe, indirecte, circumstancial, etc.). Tot i que, generalment, fem bé aquestes substitucions, hi ha unes quantes incorreccions que podem evitar.

1) El pronom *lis* no existeix.

Sempre que ens trobem «temptats» de fer-lo servir, l'hem de canviar per **els** (davant el verb) o bé per **los** o **'ls** (darrere), *encara que substituïm un nom femení*.

L'equívocació prové del fet que la substitució del CI singular:

La directora dóna instruccions a la secretària → La directora **li** dóna instruccions ens confon a l'hora de fer la del plural:

Això, també hem de tenir-ho en compte quan col·loquem el pronom darrere el verb:

Porta menjar al gat, si et plau → Porta-**li** menjar, si et plau.

Porta menjar als gats, si et plau → Porta-**'ls** menjar, si et plau (i no pas: **Porta-lis* menjar).

2) Les formes com **portà'ns-hi* o **portà-us-hi*, dialectals o col·loquials, s'han de canviar, en un estil culte, per **portar-nos-hi** i **portar-vos-hi**.

Els pronoms **ens**, **us**, **els** es transformen en **nos**, **vos**, **los** si van darrere un verb acabat en consonant:

Ens en van donar → Van donar-**nos-en** (i no pas: **Van donà'ns-en*).

Us el van agafar → Van agafar-**vos-el** (i no pas: **Van agafà-us-el*).

Els hi van dur → Van dur-**los-hi** (i no pas: **Van du'ls-hi*).

3) A vegades fem servir incorrectament la combinació **els hi**.

Els casos de dubte més freqüents són dos:

a) *els hi* en comptes de **els** (és a dir, dos pronoms per a un sol complement).

Els ha pres les cadires (i no pas: **Els hi* ha pres les cadires).

Per a entendre per què cal fer aquesta substitució, fixem-nos en aquesta comparació:

Ens ha pres les cadires – Us ha pres les cadires – **Els** ha pres les cadires.

b) *els hi* en comptes de '**els** + un altre pronom'.

Els ha pres això → **Els ho** ha pres (i no pas: **Els hi* ha pres).

Els va prendre aquell bitllet → **Els el** va prendre (i no pas: **Els hi* va prendre).

Els va prendre la cadira → **Els la** va prendre (i no pas: **Els hi* va prendre).

Per a entendre per què cal fer aquesta substitució, també podem comparar:

Ens ho ha pres – Us ho ha pres – **Els ho** ha pres.

Ens el va prendre – Us el va prendre – **Els el** va prendre.

Ens la va prendre – Us la va prendre – **Els la** va prendre.

Per tant, quan ens trobem *els hi*, només cal que fem la prova de canviar-lo per *ens hi* (o *us hi*). Si el canvi és possible, la combinació *els hi* serà bona. Si no, hem de substituir el pronom *hi* fent les comparacions esmentades.♦

